

«Εργαστήρια Δεξιοτήτων»

«Η αλιεία
στην Ελλάδα
και στον
τόπο μου»

Καραμούζιο Γυμνάσιο
Αστακού

Τμήμα: Α3

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία αποτελεί μέρος του πιλοτικού προγράμματος «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» στο οποίο συμμετέχει το σχολείο μας.

Συγκεκριμένα, πραγματοποιείται στο πλαίσιο του θεματικού κύκλου «Δημιουργώ και Καινοτομώ - Δημιουργική Σκέψη και Πρωτοβουλία»

Στόχοι αυτού του κύκλου είναι:

- ✓ Να διερευνήσουν οι μαθητές μία από τις βασικές πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας και του τόπου τους
- ✓ Να γνωρίσουν τους τρόπους αλιείας και καλλιέργειας ιχθύων
- ✓ Να μελετήσουν τους κανόνες ηθικής αλιείας
- ✓ Να γνωρίσουν το επάγγελμα του αλιέα.

Γενικές πληροφορίες

Η αλιεία είναι μια δραστηριότητα ζωτικής σημασίας για τις κοινότητες των νησιωτικών και παράκτιων περιοχών στην Ελλάδα εδώ και πολλές χιλιάδες χρόνια. Αρχαιοζωολογικές μελέτες έχουν δείξει ότι τα είδη των ψαριών που αλιεύονταν από τους ψαράδες του Αιγαίου 10.000 χρόνια πριν, είναι σε μεγάλο βαθμό τα ίδια με τα είδη που αποτελούν στόχο για τους παράκτιους αλιείς έως σήμερα.

Ωστόσο, κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες, οι αλιευτικοί πόροι υπεραλιεύονται συχνά με τη χρήση καταστροφικών πρακτικών. Αν δεν ληφθούν δραστικά και αποτελεσματικά μέτρα, ο κλάδος της αλιείας θα αντιμετωπίσει τον κίνδυνο της κατάρρευσης, με σημαντικές κοινωνικό-οικονομικές και οικολογικές επιπτώσεις για τις νησιωτικές και τις παράκτιες κοινωνίες.

Οι κύριοι λόγοι για τη δραστική μείωση των ιχθυαποθεμάτων είναι η υπεραλίευση, η καταστροφή των παραγωγικών θαλάσσιων οικοτόπων, η αυξανόμενη χρήση πρακτικών καταστροφικής και παράνομης αλιείας, τα εισβολικά θαλάσσια είδη, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή. Η Μεσόγειος θεωρείται μία από τις πλέον υπεραλιευμένες θάλασσες στον κόσμο. Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, περισσότερο από το 65% των ιχθυαποθεμάτων της Μεσογείου βρίσκονται εκτός των ασφαλών βιολογικών ορίων.

Οι εκφορτώσεις στη Μεσόγειο έχουν μειωθεί κατά 30% τα τελευταία 10 χρόνια. Παρόλο που τα διαθέσιμα δεδομένα για την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων και των εκφορτώσεων για τις ελληνικές θάλασσες είναι περιορισμένα, έρευνα του Αρχιπελάγους στο ανατολικό Αιγαίο κατέγραψε μεταξύ του 2009 και του 2011, δραστική μείωση των εκφορτώσεων της παράκτιας αλιείας που ξεπερνούσε το 50%.

Το αποτέλεσμα των δεκαετιών λαθεμένων εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών στον κλάδο της αλιείας, είναι σήμερα οι αλιείς να χρησιμοποιούν ολοένα μεγαλύτερα και πιο γρήγορα σκάφη, να μεταχειρίζονται σε μεγάλο βαθμό βελτιωμένες μεθόδους και τεχνολογία, για να αλιεύουν ολοένα και λιγότερα ψάρια!

Αλιευτική Διαχείριση

Η αειφόρος αλιευτική διαχείριση είναι βασική προϋπόθεση, τόσο για την προστασία των θαλάσσιων ειδών και οικοτόπων, όσο και για την καταπολέμηση της υπερεκμετάλλευσης των αλιευτικών πόρων. Η ορθή διαχείριση μπορεί να εξασφαλίσει την παραγωγικότητα των θαλασσών μας, καθώς και να εξασφαλίσει την αλιεία ως βιώσιμο επάγγελμα, όπως άλλωστε υπήρξε για πολλές χιλιάδες χρόνια.

Αλιεία στις Ελληνικές Θάλασσες:

παραδοσιακή αλιεία μικρής κλίμακας

Χρησιμοποιεί παθητικά αλιευτικά εργαλεία (δίκτυα, παραγάδια και παγίδες). Αποτελεί θεμελιώδες μέρος των παράκτιων και νησιωτικών κοινωνιών στην Ελλάδα. Αντιπροσωπεύει το 97% του ελληνικού αλιευτικού στόλου, ενώ παρέχει 50% των συνολικών αλιευμάτων.

Μέση (βιομηχανική) αλιεία

Περιλαμβάνει δυναμικά αλιευτικά εργαλεία (μηχανότρατα, γρι-γρι). Ενώ αποτελεί το 3% του ελληνικού αλιευτικού στόλου, παρέχει το 50% των συνολικών αλιευμάτων. Λόγω της δυναμικότητας των εργαλείων, όταν αλιεύουν μη-σειφορικά, προκαλούν εκτεταμένες και συχνά μη-αναστρέψιμες καταστροφές στα θαλάσσια οικοσυστήματα.

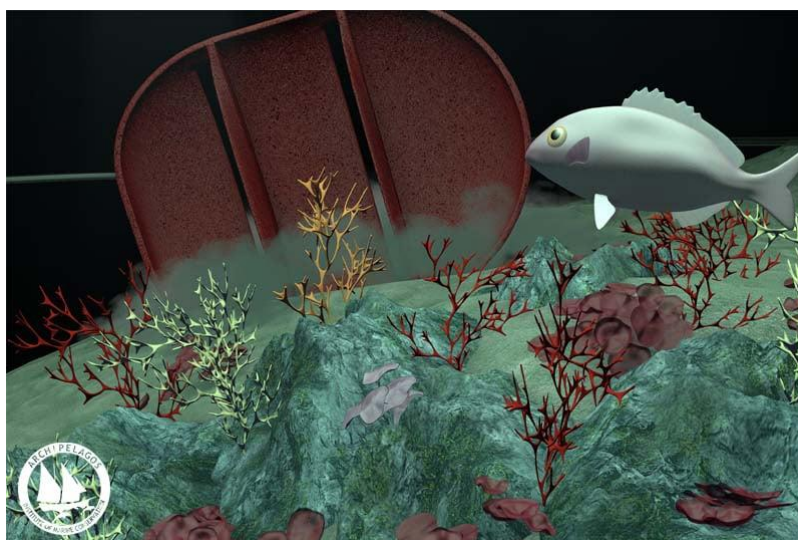
Κύρια προβλήματα με τη διαχείριση της αλιείας στην Ελλάδα:

1. Ελάχιστος αριθμός των διαχειριζόμενων περιοχών αλιείας.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ (Κανονισμός 1967/2006 σχετικά με μέτρα διαχείρισης για τη βιώσιμη εκμετάλλευση των αλιευτικών πόρων στη Μεσόγειο Θάλασσα), μέχρι το 2008 η Ελλάδα θα έπρεπε να είχε δημιουργήσει ένα δίκτυο των «προστατευόμενων περιοχών αλιείας». Δυστυχώς, αυτό δεν εφαρμόστηκε ποτέ και είναι πιθανό η ίδια έλλειψη πολιτικής βούλησης να αναστείλει την ουσιαστική εφαρμογή της νέας Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής της ΕΕ (Κανονισμός 2015/812).

Υπάρχουν ελάχιστες θαλάσσιες περιοχές όπου εφαρμόζονται μέτρα αλιευτικής διαχείρισης, ενώ η θεσμοθέτησή τους έγινε πριν από δεκαετίες. Οι περιοχές αυτές είναι ανεπαρκείς τόσο σε μέγεθος, όσο και σε αριθμό, για την καταπολέμηση της μείωσης της αλιευτικής παραγωγής και των ιχθυοποθεμάτων.

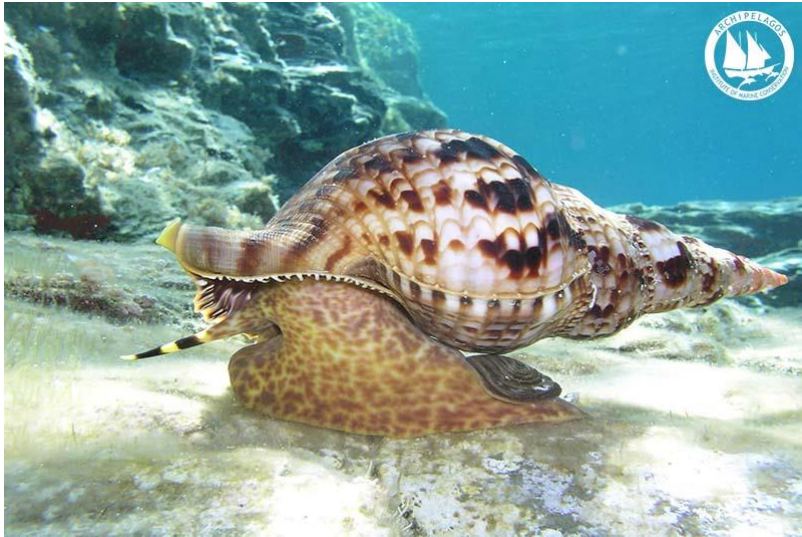

2.Ανεπαρκής προστασία των προστατευόμενων, παραγωγικών Θαλάσσιων οικοτόπων.

Σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και με την εθνική νομοθεσία, απαγορεύεται η αλιεία με συρόμενα αλιευτικά εργαλεία (μηχανότρατες), στις περιοχές που στηρίζουν προστατευόμενους οικοτόπους, όπως τα θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας και κοραλλιογενείς υφάλι ροδοφυκών (οι λεγόμενες τραγάνες). Με βάση τον κανονισμό της ΕΕ 1967/2006, η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να συλλέγει επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τη θέση αυτών των προστατευόμενων οικοτόπων και να χαρτογραφήσει την κατανομή τους. Ωστόσο, η επίσημη χαρτογράφηση των θαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας που με πολυετή καθυστέρηση ολοκληρώθηκε το 2015, είναι άκρως ανεπαρκής, ενώ δεν έχει υπάρξει καμία επίσημη χαρτογράφηση των κοραλλιογενών υφάλων. Ως αποτέλεσμα, η εφαρμογή όλων των μέτρων διαχείρισης που απαιτούνται για την προστασία αυτών των ζωτικής σημασίας βιοτόπων, όπως ορίζονται από την εθνική και κοινοτική νομοθεσία είναι σχεδόν αδύνατη.

Παράνομες αλιευτικές πρακτικές με μηχανότρατα προκαλούν στην καταστροφή των θαλάσσιων λιβαδιών Ποσειδωνίας σε πολλές περιοχές της Ελλάδας. Αντιθέτως όμως, η αλιεία με μηχανότρατα πάνω από τα εύθραυστα οικοσυστήματα των κοραλλιογενών υφάλων κρίνεται ως νόμιμη αν και προκαλεί μη-αναστρέψιμη καταστροφή: αφού οι κοραλλιογενείς υφάλι δεν έχουν χαρτογραφηθεί, είναι αδύνατο να οριστούν οι περιοχές αυτές ως ζώνες όπου απαγορεύεται η αλιεία με μηχανότρατες!

Αυτό αποτελεί μια απροκάλυπτη παραβίαση της εθνικής και κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, καθώς και των διεθνών συμβάσεων με βάση τις οποίες η Ελλάδα δεσμεύεται για την προστασία αυτών των σημαντικών παραγωγικών οικοτόπων προτεραιότητας. Για να ανακάμψουν τα λιβάδια Ποσειδωνίας απαιτούνται αιώνες, ενώ η ζημιά που προκαλείται τις νόμιμες αλιευτικές πρακτικές κρίνεται μη-αναστρέψιμη καθώς χρειάστηκαν χιλιάδες χρόνια για να σχηματιστούν αυτά τα οικοσυστήματα.

3.Ανεπαρκής προστασία των προστατευόμενων ειδών.

Οι ελληνικές θάλασσες στηρίζουν ένα μεγάλο αριθμό από σπάνια, προστατευόμενα και απειλούμενα είδη, συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων θηλαστικών και χελωνών, διάφορα είδη καρχαριών, ψαριών και ασπόνδυλων οργανισμών. Πολλά από τα είδη αυτά έχουν οριστεί ως προστατευόμενα ή/και απειλούμενα σύμφωνα με την ευρωπαϊκή νομοθεσία της ΕΕ και μια σειρά από διεθνείς συμβάσεις. Κατά συνέπεια, η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να εφαρμόζει και να επιβάλλει την προστασία τους.

Όμως πολλά από αυτά τα είδη εξακολουθούν να αλιεύονται (σκόπιμα ή ως παρεμπόδιον αλίευμα), εκφορτώνονται και πωλούνται, συχνά εν αγνοία των αρμόδιων αρχών. Αρκετά παράνομα είδη, όπως τα *Pinna nobilis*, *Charonia tritonis* και *Lithophaga lithophaga*, πωλούνται σε εστιατόρια και ιχθυαγορές σε πολλές περιοχές της Ελλάδας. Είναι άμεση προτεραιότητα οι αρμόδιες αρχές να παραδεχθούν την ύπαρξη αυτού του προβλήματος, που σε πολλές περιπτώσεις προτιμούν να αγνοούν, και να λάβουν επιτέλους δραστικά μέτρα έτσι ώστε να δοθεί ένα τέλος σε αυτή την παράνομη αλιεία και το παράνομο εμπόριο.

4.Αλίευση και πώληση υπομεγεθών αλιευμάτων.

Παρόλο που τόσο η ελληνική όσο και η κοινοτική νομοθεσία καθορίζει το ελάχιστο επιτρεπόμενο αλιεύσιμο μέγεθος για τα κοινά εμπορικά είδη, αυτό συχνά δεν εφαρμόζεται. Ως αποτέλεσμα δεδομένης της έλλειψης αποτελεσματικού ελεγκτικού μηχανισμού, μεγάλες ποσότητες υπομεγεθών αλιευμάτων, αλλά και προστατευόμενων ειδών αλιεύονται και διοχετεύονται στην ελληνική αγορά.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι για πολλά είδη αλιευμάτων, ακόμα και το νόμιμο ελάχιστο επιτρεπόμενο αλιεύσιμο μέγεθος είναι πολύ μικρότερο από το μέγεθος πρώτης αναπαραγωγής. Για παράδειγμα για το Μαγιάτικο (*Seriola dumerili*) το νόμιμο ελάχιστο επιτρεπόμενο αλιεύσιμο μέγεθος είναι τα 8cm και το μέγεθος πρώτης αναπαραγωγής είναι τα 109cm, ενώ για την Τσιπούρα (*Sparus aurata*) το νόμιμο ελάχιστο επιτρεπόμενο αλιεύσιμο μέγεθος είναι τα 20cm και το μέγεθος πρώτης αναπαραγωγής είναι τα 30cm. Συνεπώς είτε παράνομα είτε νόμιμα, είναι μεγάλος ο αριθμός των αλιευμάτων που ψαρεύονται πολύ πριν έχουν την ευκαιρία να αναπαραχθούν και να εμπλουτίσουν το απόθεμά τους.

5.Η ανεπαρκής λειτουργία του Δορυφορικού Συστήματος Παρακολούθησης Σκαφών (VMS).

Το Εθνικό Κέντρο Παρακολούθησης Αλιείας λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τη θέση των μεγάλων αλιευτικών μέσω του Δορυφορικού Συστήματος Παρακολούθησης Σκαφών (VMS), με στόχο τον έλεγχο της παράνομης αλιείας. Δυστυχώς, αυτό το πολύ ακριβό σύστημα που έχει θεσπίσει η Ε.Ε. συχνά παραβιάζεται με αποτέλεσμα οι παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες πολλές φορές να μην εντοπίζονται και να μην διώκονται.

Οι ιχθυοκαλλιέργειες στην Ελλάδα και στην Αιτωλοακαρνανία

Οι ιχθυοκαλλιέργειες στην Ελλάδα είναι ένας από τους ταχύτατα αναπτυσσόμενους τομείς που συμβάλλει σημαντικά στο ΑΕΠ και στην τοπική ανάπτυξη. Ειδικότερα, στα περίπου 16.000 χιλιόμετρα των ελληνικών ακτών, βρίσκονται εγκατεστημένες περισσότερες από 200 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και 25 σταθμοί παραγωγής γόνου, ενώ συνολικά απασχολούνται 40.000 άτομα και παράγονται πάνω από 231.000 τόνοι ιχθύων. Στα μεσογειακά είδη, κυρίως τσιπούρα και λαβράκι, η ελληνική παραγωγή ανέρχεται στους 90.000 τόνους αναδεικνύοντας τη χώρα μας σε πρώτη θέση στη Μεσόγειο, με παραγωγή που ξεπερνά το 50% της ευρωπαϊκής.

Η Ελλάδα αποτελεί το μεγαλύτερο εξαγωγέα τσιπούρας και λαβρακιού σε παγκόσμιο επίπεδο, με το σύνολο των εξαγωγών της να σημειώνει την περίοδο 2006-2010 μέσο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης 11%. Η Τουρκία με συνολικές εξαγωγές το 1/5 των ελληνικών, ακολουθεί στη δεύτερη θέση. Οι ελληνικές εξαγωγές κατευθύνονται στην πλειονότητά τους (46% περίπου) στην ιταλική αγορά. Οι επόμενες σε σημαντικότητα αγορές για τις ελληνικές εξαγωγές είναι η ισπανική και η γαλλική. Οι επιχειρήσεις του κλάδου απασχολούν περίπου 10.000 άτομα. Λόγω της εξωστρεφούς ανάπτυξης που χαρακτηρίζει τον κλάδο, η συνεισφορά της ιχθυοκαλλιέργειας στην Ελληνική οικονομία είναι ιδιαίτερα σημαντική. Η αξία των εξαγωγών αντιστοιχεί στο 23% της συνολικής αξίας εξαγωγών ειδών διατροφής, καθιστώντας τον κλάδο το 2ο μεγαλύτερο εξαγωγικό τομέα στα είδη διατροφής. Σε σύγκριση με το σύνολο της αξίας των ελληνικών εξαγωγών, οι ιχθυοκαλλιέργειες καταγράφουν αξιοσημείωτο μερίδιο της τάξης του 2,3%.

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Μια νέα έρευνα του Παγκόσμιου Κέντρου Αλιευμάτων και του Διεθνούς Οργανισμού Προστασίας του Περιβάλλοντος εξέτασε τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των βασικών συστημάτων ιχθυοκαλλιέργειας που χρησιμοποιούνται παγκοσμίως.

Από τα 75 συστήματα που επισκοπήθηκαν, εξήχθη το συμπέρασμα ότι μεγαλύτερη παραγωγή σημαίνει μεγαλύτερη επιβάρυνση του οικοσυστήματος, ωστόσο συγκρινόμενες με άλλα είδη πρωτεϊνικής παραγωγής, όπως η κτηνοτροφία, οι ιχθυοκαλλιέργειες είναι πιο «πράσινες».

Όπως αναφέρεται στην έρευνα με τίτλο «Γαλάζια σύνορα: διαχείριση του

περιβαλλοντικού κόστους της ιχθυοκαλλιέργειας», η ζήτηση για προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας θα κινηθεί ανοδικά τις προσεχείς δύο δεκαετίες, λόγω της αυξανόμενης αστικοποίησης του παγκόσμιου πληθυσμού.

Τα δύο σημαντικότερα πορίσματα της έρευνας είναι ότι ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος των ιχθυοκαλλιεργειών ποικίλλει δραματικά ανάλογα με τη χώρα, την περιοχή, το ακολουθούμενο σύστημα παραγωγής και ότι η ιχθυοκαλλιέργεια είναι λιγότερο επιβαρυντική από την εκτροφή μοσχαριών ή χοίρων.

Ο μεγαλύτερος όγκος της παραγωγής προέρχεται από την Ασία (91%) με την Κίνα να συγκεντρώνει το 64% της παγκόσμιας προσφοράς προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας.

Οι ιχθυοκαλλιέργειες με τον μεγαλύτερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο περιλαμβάνουν το χέλι, το σολομό και τις γαρίδες εξαιτίας της απαιτούμενης ενέργειας και του όγκου των αλιευμάτων που χρειάζονται για την εκτροφή τους.

Από την άλλη πλευρά οι «πράσινες» ιχθυοκαλλιέργειες περιλαμβάνουν τα μαλάκια, τα όστρακα και τα φύκια.

Στην Αιτωλοακαρνανία

Σημειώνεται ότι στην Αιτωλοακαρνανία δραστηριοποιούνται 20 υδατοκαλλιεργητικές εταιρείες, με 51 μονάδες εκτροφής θαλασσίων μεσογειακών ψαριών, 13 συσκευαστήρια και πέντε ιχθυογεννητικούς σταθμούς, με ετήσια παραγωγή που φθάνει τους 15.000 τόνους περίπου. Ο κύκλος εργασιών των εταιριών, σύμφωνα με τη Αποκεντρωμένη Διοίκηση, ξεπερνά τα 75 εκατομμύρια ευρώ.

Σημεία αιχμής για τους υδατοκαλλιεργητές είναι η ανάγκη δημιουργίας σύγχρονων λιμενικών εγκαταστάσεων και η προώθηση των διαδικασιών υλοποίησης των Περιοχών Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών.

Το μέλλον

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη βιώσιμη ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε., αναζητούνται, όπως αναφέρεται σε σχετικό έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Αλιείας του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, πληροφορίες και απόψεις για τη σύνταξη του Πολυετούς Εθνικού Σχεδίου Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών.

Μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στον Αστακό:

Το επάγγελμα του αλιέα

Γενική Περιγραφή:

Ο επαγγελματίας ψαράς εργάζεται σε βάρκα ή ειδικά εξοπλισμένο σκάφος και με διάφορα σύνεργα αλιεύει ψάρια, μαλάκια ή οστρακοειδή, με σκοπό την πώλησή τους. Με το ψάρεμα ασχολούνται επαγγελματίες, αλλά και πολλοί ερασιτέχνες, ιδιαίτερα σε νησιωτικές και παραθαλάσσιες περιοχές. Στην Ελλάδα οι περισσότεροι επαγγελματίες ψαρεύουν στη θάλασσα και μικρός αριθμός τους σε λίμνες ή ποτάμια. Για ορισμένα είδη ψαρέματος συγκροτούνται οργανωμένες και πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις, όπως για το ψάρεμα τόνου ή αστακού.

Όταν ο ψαράς χρησιμοποιεί δίχτυα, τα τακτοποιεί ώστε να μην μπερδευτούν, όταν τα ρίχνει. Πριν ξημερώσει, τα μαζεύει, με τα χέρια του είτε, συνηθέστερα, με τη χρήση μηχανημάτων και κάνει διαλογή των ψαριών ανάλογα με το είδος τους. Επιστρέφει στη στεριά, συνήθως τα ξημερώματα, και πουλάει το εμπόρευσμά του.

Όταν το ψάρεμα γίνεται με αλιευτικά σκάφη, στην ανοικτή θάλασσα, τότε πρέπει να γίνουν κατάλληλες προετοιμασίες για πολυήμερο ταξίδι. Αρχικά φροντίζουν για τον εφοδιασμό του πλοίου με προμήθειες σε τρόφιμα και καύσιμα και την επιθεώρηση της καλής κατάστασης των δικτύων. Στη συνέχεια, εντοπίζεται με ειδικά μηχανήματα μια καλή τοποθεσία για ψάρεμα. Απλώνονται τα δίχτυα και την κατάλληλη στιγμή ο επικεφαλής δίνει εντολή για το μάζεμά τους. Η ψαριά, στη συνέχεια, διαχωρίζεται κατά είδη και γίνεται κατάψυξη επάνω στο πλοίο, σε ειδικά ψυγεία. Αρκετές φορές πρέπει, πριν την κατάψυξη, να γίνει ειδική επεξεργασία, όπως η αφαίρεση των εντοσθίων ή το κόψιμο του κεφαλιού και η εργασία αυτή πρέπει να γίνει γρήγορα από το πλήρωμα, γιατί τα ψάρια είναι πολύ ευπαθή.

Το ψάρεμα με πετονιές, καμάκια, ψαροντούφεκα, παραγάδια, πυροφάνι είναι συνήθως πιο συναρπαστικό, ενώ με κλούβες και απόχες σε διβάρια, είναι πιο εύκολο και αποδοτικό.

Εξοπλισμός και Μέσα:

Στο ψάρεμα χρησιμοποιούνται διάφορα αλιευτικά σύνεργα, όπως δίχτυα για βάρκες ή μηχανότρατες, παραγάδια, καμάκια, απόχες, ψαροντούφεκα, καλάθια, πετονιές με αγκίστρια, λάμπες ασετυλίνης και άλλα.

Απαιτούμενη Εκπαίδευση:

Παλαιότερα το επάγγελμα του Ψαρά δεν απαιτούσε ιδιαίτερες γνώσεις και συνήθως οι Ψαράδες μάθαιναν από τους γονείς ή συγγενείς τα μυστικά του. Σήμερα, παρόλο που η εμπειρία δεν υποκαθίσταται, οι μεγάλες ψαρόβαρκες έχουν όλα τα μοντέρνα συστήματα πλοήγησης, όπως αυτόματα συστήματα εντοπισμού θέσης, ασυρμάτους κ.ά. Πολλές φορές χρειάζεται να έχει κάποιος αποφοιτήσει από τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού, όπου η φοίτηση είναι τριετής, με ενδιάμεσες χρονικές περιόδους πρακτικής άσκησης. Τυπικά, πάντως, δεν απαιτείται κάποιο πτυχίο πέρα από την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση.

Απαιτούμενες Δεξιότητες:

Το επάγγελμα του Ψαρά είναι παραδοσιακό και πολλοί το ακολουθούν, συνεχίζοντας τη δουλειά των γονιών τους. Απαιτείται:

- Αγάπη για τη θάλασσα και τη φύση
- Χειρωνακτική επιδεξιότητα
- Ικανότητα χρήσης μηχανών
- Ικανότητα αντίληψης χώρου.

Επαγγελματικές Προοπτικές:

Οι προοπτικές απασχόλησης είναι αρκετά θετικές, ιδιαίτερα για όσους έχουν εμπειρία, κατάλληλα σκάφη και επαρκή αλιευτικά εργαλεία. Το επάγγελμα, παρ' όλες τις δυσκολίες του, θεωρείται αρκετά επικερδές, ιδιαίτερα για τους δραστήριους και εργατικούς αυτοαπασχολούμενους. Ο Ψαράς απασχολείται ως μέλος πληρώματος σε αλιευτικό σκάφος, ενώ, αν το αλιευτικό είναι ιδιόκτητο, αυτοαπασχολείται και αρκετές φορές εμπορεύεται ο ίδιος τα αλιεύματα.

Εργασιακές Συνθήκες και Περιβάλλον:

Ο ψαράς έχει, γενικά, να αντιμετωπίσει το υγρό στοιχείο με πολλούς κινδύνους, ιδιαίτερα σε κακές ή άστατες καιρικές συνθήκες. Ανάλογα με το είδος του ψαρέματος, οι συνθήκες μπορεί να μεταβληθούν αρκετά. Για παράδειγμα, το ψάρεμα γαρίδας ή τόνου ή ακόμα και η αλιεία σφουγγαριών γίνονται στην ανοικτή θάλασσα και το πλήρωμα μπορεί να λείπει για αρκετά μεγάλο χρονικό διάστημα από το σπίτι του. Στις περισσότερες περιπτώσεις, το ψάρεμα γίνεται κατά τις νυχτερινές ώρες, με επιστροφή τα ξημερώματα. Το κρύο, η υγρασία, ο ήλιος ταλαιπωρούν συχνά τους Ψαράδες.

Ανεξάρτητα από τον τρόπο ψαρέματος, πολλές φορές απαιτείται σωματική δύναμη για την ανέλκυση των δισκίων, το καμάκισμα των ψαριών ή τη διαλογή τους. Ακόμη, τις περισσότερες φορές ο Ψαράς πρέπει να ανέχεται τη δυσοσμία που προέρχεται από τα ψάρια και γίνεται εντονότερη, όταν η επεξεργασία τους γίνεται επάνω στο πλοίο.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑ ΑΛΙΕΑ, ΛΑΜΠΡΟ ΚΑΤΑΠΟΔΗ:

(ευχαριστούμε θερμά τον κύριο Καταπόδη που μας παραχώρησε τη συνέντευξη και μας έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσουμε καλύτερα το επάγγελμα του ψαρά)

- **Από πότε αρχίσατε να ασχολείστε με το ψάρεμα;**
- Έχω από δεκατεσσάρων χρονών. Πήγαινα σχολείο παράλληλα και μόλις δεν είχαμε σχολείο, στις διακοπές, πήγαινα με τον πατέρα μου.
- Τι ώρα ξυπνάτε για να πάτε για ψάρεμα;**
- Από δύο η ώρα το καλοκαίρι και γυρνάμε από τη δουλειά δέκα η ώρα, το πρωί. Στις δύο τη νύχτα δηλαδή ξεκινάμε.
- Συνήθως, πού πηγαίνετε για ψάρεμα;**
- Εδώ κοντά,, στα νησάκια, τα δικά μας, εδώ.
- Τι θετικά και τι αρνητικά έχει αυτό το επάγγελμα;**
- Θετικά...Θετικά, εντάξει όταν αγαπάς κάποια δουλειά έχει και τα θετικά, ε, είσαι στη φύση, είσαι ελεύθερος μόλις βγαίνεις έξω από δω, απ' τον Αστακό και πας στα νησιά. Τα αρνητικά, εντάξει είναι δύσκολο επάγγελμα λόγω καιρού πιο πολύ. Γιατί κάνει αέρα, μπορεί να σε πιάσει κύμα, φουρτούνα, αυτά.

-Ποιος είναι ο κατάλληλος καιρός για το ψάρεμα;

-Βέβαια, λιακάδα και καλοσύνη. να μη φυσάει καθόλου.

-Τι κάνετε όταν είστε με τη βάρκα σας στη θάλασσα και σας πιάνει κακοκαιρία; Ποιες οι δυσκολίες;

-Μόλις μας πιάσει κακοκαιρία και δούμε πως είναι πολύς ο αέρας και δεν μπορούμε να προχωρήσουμε πηγαίνουμε και πιάνουμε τα νησάκια, τα απάγκια που λέμε που λέμε, να μην το πιάνει αέρας. Δένουμε την άγκυρα και περιμένουμε να περάσει ο αέρας.

-Έχει υπάρξει ποτέ κάποιο περιστατικό που να φοβηθήκατε στη θάλασσα;

-Εντάξει, εγώ δεν φοβάμαι γιατί είμαι από μικρός στη θάλασσα, δεν έχω φοβηθεί ποτέ.

-Όταν πιάνετε τα ψάρια, πού τα τοποθετείτε;

-Τώρα τα βάζουμε σε φενιζόλ. Παλιά υπήρχαν ξύλινα τελάρα, αλλά τώρα η νομοθεσία μας επιβάλλει φενιζόλ με πάγο.

-Όταν πιάνετε τα ψάρια, πού τα τοποθετείτε;

-Τώρα τα βάζουμε σε φενιζόλ. Παλιά υπήρχαν ξύλινα τελάρα, αλλά τώρα η νομοθεσία μας επιβάλλει φενιζόλ με πάγο.

-Υπήρξε φορά που να μην πιάσατε τίποτα;

-Πολλές φορές. Αλλά υπήρξε και φορά που πιάσαμε πολλά ψάρια.

-Πόσα άτομα πηγαίνετε συνήθως για ψάρεμα; Είστε μόνος ή υπάρχει κάποιος να σας βοηθάει;

-Συνήθως δύο άτομα. Οι πιο πολλοί πηγαίνουν δύο.

-Το ψάρεμα είναι ένα κερδοφόρο επάγγελμα;

-Θέλει εμπειρία, πολλά χρόνια και είναι κερδοφόρο επάγγελμα. Θέλει όμως - πολλή εμπειρία.

-Σας κούρασε ποτέ αυτό το επάγγελμα; Θελήσατε ποτέ να τα παρατήσετε;

-Όχι, ποτέ. Γιατί το αγάπησα.

-Ο γιός σας μας έχει πει πως αγαπάει αυτό το επάγγελμα και θα ήθελε να το ακολουθήσει. Εσείς πώς βρίσκετε αυτή την επιλογή του;

-Δεν βλέπω κάτι το αρνητικό, προσωπικά, αλλά του είπα να βγάλει το λύκειο, όπως έκανα κι εγώ, και μετά να κάνει ό,τι θέλει.

-Αν δεν εξασκούσατε αυτό το επάγγελμα, με ποιο άλλο θα θέλατε να ασχοληθείτε;

-Δεν έχω σκεφτεί. Δεν το έχω σκεφτεί καθόλου γιατί εκεί ξεκίνησα, εκεί ήθελα να πάω, εκεί κατέληξα.

-Μία τελευταία ερώτηση. Τι θα προτείνετε εσείς σε κάποιον που θα ήθελε να ακολουθήσει αυτό το επάγγελμα; Τι θα τον συμβουλεύατε;

-Καταρχήν πρέπει να έχεις κάποιον να σου δείξει το δρόμο. Δεν μπορεί τώρα ένας, 18 χρονών που τελειώνει το λύκειο, και θέλει να μπει κατευθείαν, δεν υπάρχει περίπτωση να βγάλει μεροκάματο ποτέ. Θέλει τουλάχιστον δέκα χρόνια εμπειρία.

-Δύσκολο, πολύ δύσκολο, πραγματικά.

-Πολύ δύσκολο. Δεν θα μπορεί να περιμένει, ειδικά, τώρα, έτσι; Παλιότερα ήταν αλλιώς τα πράγματα. Αλλά τώρα, στην εποχή μας είναι πιο δύσκολα ακόμη κι αν δεν έχεις τον πατέρα σου, το θείο σου, τον αδερφό σου να σου δείξει, να σε ξεκινήσει, δεν κάνεις τίποτα σε αυτό το επάγγελμα. Εδώ στον Αστακό παράδειγμα που είμαστε ψαροχώρι, δεν ακολουθούν το επάγγελμα. Πέντε άτομα, ζήτημα να 'ναι, πιο μικροί από μένα, εγώ είμαι 50 χρονών, έτσι; Μικρότεροι, δύο είναι.

-Ενδεχομένως είναι οι δυσκολίες που αναφέρατε, πρέπει να το αγαπάς πραγματικά για να το επιλέξεις. Οπότε, σε εσάς πηγαίνει από πατέρα σε γιο το επάγγελμα, έτσι;

-Ναι, ναι.

-Κύριε Καταπόδη, σας ευχαριστούμε πάρα πολύ για το χρόνο σας και ευχόμαστε πάντα καλές ψαριές!

-Να είστε καλά.

Πηγές:

<http://edujob.gr/node/411>

<https://archipelago.gr/ti-kanoume/thalassia-prostasia/aliia/>

http://www.astakos-news.gr/2015/08/blog-post_27.html

http://photodentro.edu.gr/photodentro/gbg39_eu_alieia_pidx0014871/

Τμήμα: Α3

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός : Ρία Κοκκίνη